

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการทางการศึกษาในค่านวิชาสามัญและวิชาชีพของนักเรียนตาบอดชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการศึกษา เอกสารและการวิจัยเชิงสำรวจ

1. การศึกษาเอกสาร

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา การจัดการเรียนการสอน หลักสูตร จิตวิทยาการศึกษาและพัฒนาศาสตร์ของนักเรียนตาบอด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าอื่น ๆ ต่อไป โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร

หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หอสมุดวิทยาลัยครูสวนกุหลาบ

ห้องสมุดคลองโพธิ์

2. การวิจัยเชิงสำรวจ

เป็นการวิจัยภาคสนามเพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียน สภาพการศึกษา ปัญหา ความต้องการทางการศึกษาค่านวิชาสามัญและการฝึกอาชีพ โดยใช้การสำรวจ สัมภาษณ์ การสังเกตและการบันทึกภาพถ่าย ซึ่งผู้วิจัยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนด้วยตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2.1 ประชากรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มข้อมูลหลัก คือ

2.1.1 กลุ่มนักเรียน ศึกษาจากนักเรียนตาบอดตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 3 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2532 ในโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวน 50 คน แต่นักเรียนตาบอดลาพักการศึกษาจำนวน 1 คน ดังนั้นจึงมีจำนวนประชากรที่ศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 49 คน สาเหตุที่ศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพราะทางโรงเรียนได้นำสอนอาชีพต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นต้นไป ส่วนชั้นอนุบาล ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นั้น เรียน แท่ววิชาสามัญทั่วไปเท่านั้น

2.1.2 กลุ่มครูและผู้บริหาร ศึกษาจากครูและผู้บริหารโรงเรียน สอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 22 คน เนื่องจากทางโรงเรียนได้ส่ง ครูจำนวน 1 คน ไปอบรมการสอนอาชีพ ดังนั้นจึงศึกษาครูและผู้บริหารจำนวน 21 คน

2.1.3 กลุ่มผู้ปกครอง ศึกษาจากผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งอาจเป็น บิดามารดาของนักเรียนตาบอดชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 50 คน โดยที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่มาเยี่ยมและมารับบุตรตาบอดในวันปิดภาคเรียน เนื่องจากจากผู้ปกครองบางคนไม่ได้มาเยี่ยมบุตร และไม่มารับบุตร ประกอบกับภูมิลำเนาของผู้ปกครองอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งห่างไกลจากเชียงใหม่มาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ส่งแบบสัมภาษณ์ ไปให้ผู้ปกครองตามที่อยู่จริงของผู้ปกครอง ผู้ปกครองบางคนก็ส่งกลับมาให้ผู้วิจัย บางคนก็ไม่ส่งกลับมา เมื่อรวบรวมแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ปกครองส่งกลับมารวมกันที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่ โรงเรียนแล้ว มีจำนวนทั้งสิ้น 42 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.2.1 เครื่องมือประเภทที่ 1 ได้แก่ แบบสำรวจสภาพแวดล้อม
ในโรงเรียน

2.2.2 เครื่องมือประเภทที่ 2 ได้แก่ การบันทึกภาพถ่าย ใช้
รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ความเป็นอยู่ ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอน
ในวิชาต่าง ๆ

2.2.3 เครื่องมือประเภทที่ 3 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครง-
สร้างแน่นอน (Structured Interview) ประกอบด้วยส่วนที่แบบกำหนดค่าคอมให้เลือก
(Check-List) และแบบปลายเปิด (Open-Ended) ใช้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา
ความต้องการทางการศึกษาค้นคว้าสามัญและการฝึกอาชีพของนักเรียนตาบอดตั้งแต่ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ชุด

- แบบสัมภาษณ์นักเรียน
- แบบสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร
- แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและส่วนวนภาษาที่ใช้ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีดังต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์วารี ธีระจิตร ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา โกศลพิศิษฐ์กุล ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวง อารยะวิญญู ภาควิชาการศึกษา พิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร
4. อาจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน ภาควิชาสารพัดศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์ไพฑูรย์ คงคาสุริยฉาย กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ต่อจากนั้นได้นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจแก้ไขและเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงใหม่ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูและผู้บริหาร นักเรียน ค่ายออก ผู้ปกครองนักเรียนค่ายออก ทั้งหมดจำนวน 30 คน ที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ซึ่งมีใช้กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อทดลองใช้แล้วก็นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข คัดเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนออกไป ปรับปรุงเนื้อหาให้รัดกุม รวมทั้งปรับปรุงเรื่องการใช้ภาษาให้มีความเข้าใจง่ายขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่

2.3.2 นำหนังสือจากกรมสามัญศึกษาไปยังโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.3 ผู้วิจัยได้เดินทางไปโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ โดยติดก่อนักหมายเวลาสัมภาษณ์นักเรียนตาบอดและคณะครูไว้ล่วงหน้ากับอาจารย์ใหญ่ การสัมภาษณ์นั้นผู้วิจัยสัมภาษณ์ในตอนพักกลางวัน หลังจากเลิกเรียน และวันเสาร์-อาทิตย์ เพื่อให้ไม่กระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอนของนักเรียนตาบอด ส่วนผู้ปกครองนั้น ผู้วิจัยได้พบและสัมภาษณ์ในเวลาที่ยุ้ปกครองมาเยี่ยมและมารับบุตรตาบอดกลับบ้านตอนปิดภาคเรียน ส่วนที่เหลือผู้วิจัยได้ขอที่อยู่ของผู้ปกครองจากโรงเรียนแล้วส่งแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ปกครองที่บ้าน ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยใช้แบบสำรวจ การบันทึกภาพถ่าย และการสังเกต การเก็บรวบรวมข้อมูลนี้เริ่มตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม ถึง 23 กุมภาพันธ์ 2533 และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีกตั้งแต่วันที่ 23 ถึง 26 มีนาคม 2533 รวมเวลาทั้งสิ้น 34 วัน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแยกข้อที่ได้เป็น 4 ตอน โดยแบ่งเป็น

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปในโรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพการศึกษาวิชาสามัญ ปัญหา และความต้องการทางการศึกษาคำนวิชาสามัญ

ตอนที่ 3 สภาพการฝึกอาชีพ ปัญหา และความต้องการการฝึกอาชีพ

ตอนที่ 4 ความต้องการและทัศนคติของผู้ปกครองต่อการศึกษาคำนวิชาสามัญและการฝึกอาชีพ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสภาพ ปัญหาและความต้องการการศึกษาคำนวิชาสามัญและการฝึกอาชีพ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามลักษณะของเครื่องมือดังต่อไปนี้

2.4.1 ข้อมูลจากเอกสาร ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา การจัดการเรียนการสอน จิตวิทยาการศึกษาและอารมณ์ของนักเรียนตาบอด จะนำเสนอผลการศึกษาโดยการบรรยายประกอบภาพถ่าย

2.4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผู้วิจัยนำเสนอผลการสำรวจในรูปแบบของตารางประกอบความเรียงและภาพถ่าย

2.4.3 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียน ครูและผู้บริหาร และผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามลักษณะของคำตอบดังต่อไปนี้

2.4.3.1 ลักษณะคำตอบแบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Check-List) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

- แจกแจงความถี่ของแต่ละตัวเลือกในข้อคำถาม
- หาค่าร้อยละ
- นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

2.4.3.2 ลักษณะคำตอบแบบปลายเปิด (Open Ended) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยนำเสนอโดยการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนความถี่ของรายการนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย